

“Vrijwilligersbaan kan beter werken dan medicijnen”

Elke huisarts heeft te maken met kwetsbare patiënten die de deur plat lopen bij de huisartsenpraktijk, SEH en welzijnsinstanties. Ze melden zich met onduidelijke gezondheidsklachten, de oorzaak daarvan ligt vaak op sociaal-maatschappelijk terrein. In Etten-Leur ontwikkelden huisartsen en het Sociaal Wijkteam een persoonsgerichte, integrale zorgaanpak voor mensen met multiproblematiek. Huisarts Jan-Frans Mutsaerts: “Een vrijwilligersbaan kan beter werken dan medicijnen.”

Zestien huisartsenpraktijken en het Sociaal Wijkteam in Etten-Leur zijn ervan overtuigd dat hun integrale, persoonsgerichte aanpak de levenskwaliteit van kwetsbare mensen op termijn zal verbeteren. “Dat is hard nodig”, aldus huisarts en kartrekker Jan-Frans Mutsaerts. “We hebben het over mensen die extreem veel zorg en energie consumeren. Ze lopen drie keer per week de praktijk binnen zonder dat wij ze goed kunnen helpen. Dat is frustrerend voor de patiënt en de huisarts voelt zich machteloos omdat er medisch weinig aan de hand is. Ons doel is om deze mensen gerichter en beter te helpen en tegelijkertijd de hoge zorgkosten te temperen.”

Zingeving

Huisartsen en wijkteams startten in maart met de uitvoering van het project Multiprobleem Aanpak Kwetsbare Burgers. Gemeentecoördinator Marthe van Berkel schudt de ‘leuke successen’ nu al zo uit haar mouw. Zo is er de oudere dame, net weduwe, die zich vaak bij de huisarts meldde met depressieve klachten. “De huisarts vroeg instemming om haar door te verwijzen naar ons wijkteam. Na doorvragen blijkt de dame vooral behoefte te hebben aan zingeving en gezelschap. Het wijkteam regelt vrijwilligerswerk bij ouderen-zorgorganisatie Avoord en ze krijgt een aangepaste fiets waardoor ze niet meer afhankelijk is van de deeltaxi. De vrouw voelt zich daardoor een stuk beter. Ze komt weer onder de mensen, is van

betekenis voor anderen en heeft meer regie over haar leven.” Jan-Frans Mutsaerts, tevens voorzitter van het regionaal samenwerkingsverband Verbonden in Zorg (ViZ) vult aan. “Het goede aan dit project is dat huisartsen en gemeente de nieuwe aanpak samen hebben bedacht. Voordeel is dat ik daardoor nu weet wie wat doet binnen het sociaal domein. Ik ken de gezichten, compleet met 06-nummer erbij. Dat alleen is al enorme winst in allerhande situaties.”

*Sneller in zorg
bij het sociaal wijkteam,
minder bij de huisarts*

Sneller juiste zorg

Multiprobleem Aanpak Kwetsbare Burgers vloeit voort uit het samenwerkingsverband ViZ in regio West-Brabant. Zorgverleners, gemeenten en zorgverzekeraar CZ werken daarin samen aan de Triple Aim-doelstelling: verbetering van de algemene gezondheid, verbetering van kwaliteit van zorg en verlagen van zorgkosten. De multiprobleem aanpak van kwetsbare burgers is onder meer gefinancierd met kostenbesparing uit diverse projecten van ViZ. Bedoeling is dat de groep kwetsbare mensen met multiproblematiek eerder en voornamelijk in zorg komt bij So-

ciaal Wijkteam Etten-Leur dat snel en preventief hulp kan bieden vanuit alle denkbare disciplines binnen het sociaal domein. Daarvoor is één Centrale Coördinator Wijkteam aangesteld, die contact heeft met de huisarts. Van Berkel: “De natuurlijke gang van mensen met multi-complexe casuïstiek was tot nu toe: hup, direct naar de huisarts. Maar huisartsen weten minder goed de weg binnen het sociaal domein. De juiste hulp komt mede daardoor vaak laat op gang. We verwachten dat mensen door de nieuwe aanpak minder van het kastje naar de muur worden gestuurd en sneller de juiste zorg krijgen.”

Persoonlijk gesprek

De vraag is: hoe krijg je kwetsbare mensen zover dat ze niet naar de huisarts maar naar het wijkteam gaan als ze toch echt last hebben van hoofdpijn of buikpijn? Mutsaerts: “De huisartsen selecteerden enkele patiënten met een reeks somatische klachten, die zeer waarschijnlijk worden veroorzaakt door problemen op sociaal-maatschappelijk vlak: schulden, integratieproblemen, werkloosheid, eenzaamheid, noem maar op. In een persoonlijk gesprek boden we deze mensen de mogelijkheid om samen met het wijkteam te kijken welke type hulp ze nou écht nodig hebben. Patiënten die voor het idee open stonden, zijn doorverwezen voor een gesprek met de Centrale Coördinator.” De Centrale Coördinator Sociaal Wijkteam stelt vervolgens samen met de

Door een goede samenwerking tussen huisartsen en wijkteams worden kwetsbare mensen minder van het kastje naar de muur gestuurd.

patiënt een integraal persoonsgericht behandelplan op. Van Berkel: “We kijken daarbij niet naar één, maar naar alle levensgebieden van kwetsbare mensen. Samen onderzoeken we wat ervoor nodig is om de diverse gezondheids- en welzijnsaspecten, die elkaar altijd beïnvloeden, te stabiliseren. En toe te werken naar groei. Wat kan de persoon, eventueel met steun van zijn netwerk zelf doen? Hoe kunnen gemeente, huisarts en andere aanbieders en zorgverzekeraar ondersteunen? Die steun varieert van schuldsanering tot een elektrische rolstoel, taal cursus, hulp bij de opvoeding, noem maar op.”

Privacy

Op voorhand verwachtten huisartsen vooral moeilijkheden in verband met privacy, want medische gegevens mogen niet zomaar worden gedeeld. “Dat probleem was snel opgelost”, aldus Van Berkel. “Medische details zijn voor de persoonsgerichte aanpak niet nodig. Voor het wijkteam volstaat enkel naam en telefoonnummer. En dát mag de huisarts geven als hij daar toestemming om vraagt, wat nu dus gebeurt in het persoonlijke gesprek waarin de huisarts verwijst naar het wijkteam. Andersom

vraagt het wijkteam ook of de patiënt het goed vindt als we de huisarts op de hoogte stellen van bepaalde ontwikkelingen.”

Financiële impact

Het Project Multiprobleem Aanpak Kwetsbare Mensen loopt tot september 2019. De huisartsen en Centrale Coördinator houden de hele periode contact over wat nodig is om het beoogde resultaat te halen. “Zorgverzekeraar CZ is de aangewezen partij om in kaart te brengen wat de financiële impact is van de nieuwe aanpak”, aldus Mutsaerts. “Samen met CZ geloof ik heilig dat mensen minder medische zorg consumeren als de rest van hun leven beter op orde

is. Dat zie ik gewoon in de praktijk: één van mijn kwetsbare patiënten komt minder vaak langs in periodes dat hij vrijwilligerswerk doet. Voor hem werkt zingeving beter dan welk medicijn dan ook.” Verbonden in Zorg heeft de ambitie om de multiprobleem aanpak in meerdere gemeenten in West-Brabant van de grond te krijgen. Mutsaerts: “Belangrijkste voorwaarde voor succes zijn gemotiveerde huisartsen en ambtenaren met een sense of urgency.” <<

Tekst: Ingrid Beckers

Artikel in samenwerking met CZ.

Tips voor het starten van een project

Dominiek Rutters, programmamanager van ViZ heeft een paar tips voor eerste-lijnsorganisaties die een soortgelijk project willen starten: “Leg aan het bestuurlijk gremium – bij dit project waren dat de wethouder en de bestuurders van de huisartsenorganisaties – een goed geformuleerde ambitie voor. Breng vervolgens de direct betrokken professionals bij elkaar en zorg voor een onafhankelijke procesbegeleider. Die heeft de taak om de professionals met elkaar te laten bespreken wat ze wel en niet willen en zal hen kennis laten maken met elkaars werkwijze. Bouwen aan vertrouwen, daar gaat het in hoofdzaak om, met de professionals ‘in the lead!’”